

REDACTIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2-50; pe 1 luna fl. 1.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se întorc.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERTIUNILE:

ca și fir garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

SITUAȚIUNEA ACTUALĂ.

II.

Sufletul organizării noastre naționale era comitetul național. Prinț'insul se puneau la cale toate acțiunile politice. Sufletul acesta astăzi este stins. Nu în urma ordinului ministerial înșel, pe care Românii nici odată nu l-au recunoscut ca drept și valabil, ci în urma desorganizării complete a comitetului.

Să precisăm câteva fapte.

După ordinul de opreliște al ministrului Hieronymi, presiul avusesse de gând să convoace o ședință a comitetului, pentru a se rosti asupra cazului unguresc și eventual a răspunde printr'un manifest din care să înțeleagă toată lumea, că reprezentanții unui popor nu pot să recunoască nici unui guvern dreptul de a le desființa mandate, asupra cărora numai națiunea română are drept să spună.

Ședința proiectată nu s'a ținut însă. În pécate, s'a convocat numai o conferință a fruntașilor, de toate nuanțele, care n'a isprăvit nimic, căci cei străini de comitet s'au apucat să încredințeze pe president și politica memorandistă, procurând astfel discuțiuni aprinse, ear' isprava de loc! Și astfel comitetul național este drit la temnițe, fara să fi putut lua vre-o decisiune oare-care.

A rămas deci, ca toate să le facă comitetul substituit, în care, după cum se știe, erau și membri din vechiul comitet. De pildă: dr. G. Popovici-Lugoș, dr. G. Tripon, vicariul Rațiu, apoi P. Barbu (care preste două luni a eșit din temniță), dr. V. Fodor. Ear' în România dnii Eugen Brote, Sept. Albini și A. Popovici.

Conform dorinței exprimate de president, noi cei d'afară am urmat să conferăm aici la Arad, cu toate nuanțele partidului. Înțelegere însă nu s'a putut stabili și astfel am convocat pe 28 Noemvrie 1894 adunarea națională, în care am luat poziție contra ordinului ministerial și am declarat că nu vom recunoaște nici odată dreptul ca guvernul să dispună asupra felului de organizare a partidului nostru național. Cu atât mai puțin poate să desființeze acest partid.

Partidul există deci, căci poporul român trăește! Cu comitetul național n'au mai dat însă față. Ear' ca acțiuni ale celor eșii din temniță, am văzut visita la Bănyffy și cu ocazia crizei acel protest, în care jumătate din comitetul național ales la 1892 își exprimă (în Ianuarie 1896) neîncrederea în dl Dr. Rațiu.

Mai e fapt apoi, că din 1 Febr. 1896 d-nii Dr. D. P. Barcianu, D. Zamșa, N. Cristea, Dr. V. Lucaci, E. V. Fodor, Dr. G. Popovici-Lugoș, M. Veliciu, Aurel Suciu, Lazar Purcareți, Eugen Brote și Sept. Albini nici nu s'au mai întrunit, nici n'au mai iscălit vre-un act cu ceialți membri ai lor din comitet. Ear' cât desmembrii comitetului reamăși creștințioși dlui Dr. Rațiu, i-am văzut o singură dată în preajma milleniului

iscăliți, șese inși, sub un manifest. D'atunci nimic.

Natural că toți câți ținem la mer-sul regulat al partidului național, suntem în drept să întrebăm: Ei bine, cum stăm acum cu comitetul național?

Pentru a nu ni-se putea imputa nici umbră de reavoință, noi nici vom judeca cele petrecute, nici vom spune ce știm asupra celor întâmplate.

Ne rezervăm însă, în acest punct, dreptul de a discuta ce este de făcut pentru a se consolida și organiza partidul, după-ce vom primi mai întâi răspuns la următoarele:

Mai există comitetul național în formațiunea sa dela 1892?

Dacă nu, cari sunt schimbările făcute?

Cine a demisionat, cine a rămas, și prin întregiri cine a intrat?

Dintre cei rămași, cine se mai adună la sfat și care este rezultatul lucrării lor?

Sunt reprezentate în acest comitet toate nuanțele din partid?

Luat-a acest comitet măsuri pentru a se executa hotărârea adusă la 16 Noemvrie 1895 privitoare la temeinica organizare a partidului?

Dar' pentru alianța cu naționalitățile se continuă acțiunea?

Ear' ca să fim bine înțeleși, declarăm, că nu cerem să ni-se destăinuască lucruri de cari adversarii neamului să beneficieze, de pildă nu cerem nici publicarea proceselor verbale, nici să ni-se spună zilele pe când comitetul vrea să pună la cale vre-o mare acțiune.

Ne mulțumim cu răspunsuri: „da” ori „nu”, — privitor la fapte.

Privitor la persoane, dorim să le cunoaștem însă, să știm cine mai stă în jurul dlui Dr. Rațiu, să știm astfel cine veghiază asupra intereselor naționale și cine ia răspunderea pentru eventuale scăderi și cui avem să mulțumim fie eventuale fericiri, fie vre-un ordin pentru acțiuni cari să ne mai desamortească din toropeala actuală.

CUOTA. Deputațiunea ungară pentru stabilirea cuotei își începuse lucrările trimițând celei austriace un „Nuntium”, adică încredințarea despre reînceperea tratativelor în această chestiune. Nuntiumul nu e așa de aspru ca cele două din anul 1896, în timpul pertractărilor de atunci; e scris mai domol.

Deputațiunea austriacă, răspunzând nuntiumului ungar, s'a arătat foarte resolută, în expresiuni categorice, declarând că nu vrea să mai continue tratativele prin nuntium în scris, ci numai prin viu grai.

Aceasta însemnează dinainte, că lucrările celor 2 deputațiuni vor fi earăsi zădărnice; și că peste tot ele se urmează numai pentru ochii lumii, pentru păstrarea formalităților.

Sinodul arhidieceșan.

(Raport special.)

Sedința IV. 15/27 Aprilie.

Deputatul Iosif cav. de Puscaru a propus, ca să se reducă protopopiatele de la 34 la 20 în arhidieceșă. Asta fiind-că prin legile politice-bisericești li-s'a imputinat lucrul.

Cercurile electorale pentru Sinod și Congres, firește, să se imputineze și ele în raport. S'a dat comisiunei organizatoare.

Deputatul Dr. El. Cristea a propus, ca regulamentul seminarial să se modifice în sensul de a se putea primi la teologie și tineri cu școale comerciale, egalizând calificația lor cu cele 6—8 clase gimnasiale, ce se recer la teologi; ba având ei, din studiul comercialelor, chiar un cuant de cunoștințe foarte prețioase pentru viața practică. S'a dat aceleiași comisiuni spre studiere.

Deputatul Dr. I. Mihu a propus, ca în viitoriu să se arate în rapoartele consistoriale, câte școale populare de-ale noastre primesc ajutoriu de la stat.

Ear' în al doilea loc, în firul raportului comisiunei școlare, a propus, ca atât din punct de vedere bisericesc, cât și românesc, să se pună mai mare grijă pe catechisarea elevilor de meserii de prin orașe, căci numai în Sibiu, Brașov, Orăștie și Sebeș se află preste 300 astfelu de elevi, cari însă prin negrijă și prin contactul lor cu măiestri și „colegi” străini, sunt foarte expuși pierderii. Propunerile s'au primit ca foarte folositoare.

Cestiunea „Reuniunilor învățătoresci” a fost desbătută lung. Domnii Dr. P. Șpan, în numele comisiunei școlare și ca referent al ei, a pledat pentru sistemul anilor din urmă al „Reuniunilor”, și fiind-că guvernul cere „statute”, să i-se deie. Dl. Dr. P. Barcian, făcând un mic și clar istoric al întregului lucru, e asemenea pentru „Reuniuni”. Dl. Dr. V. Bologa propune reînțoarcerea la „Conferențe”, cum se prevăd în statutul organic, ne mai având trebuință să deie guvernului statute, ci conducându-se acele Conferențe din centru. Domnii Dr. I. Blaga, I. de Preda, M. Voilean, sunt tot pentru conferențe. Sinodul a primit propunerea dlui Dr. Bologa.

Sedința a V-a.

(16/28 Aprilie n.)

În vederea faptului, că de 3 ani se tot însărcinează consistorul să încerce scoaterea sidoxiei de 1 coroană de familie, și nu se mai face, protopopul Dămian a propus, ca mai bine să ne reînțoarcem la sidoxia de 10 cr. și să lăsăm pe protopopi să le reguleze plățile însăși tractele lor protopopești! Că mai iute s'or ajuta ei de ei!

Fondul de pensuni pentru preoți și văduve de preoți e de 121.000 fl. după 5—6 ani de existență. Anul trecut au încurs la el 15.000 fl.

Dar' mulți preoți, nemulțumiți de felul cum e întocmit regulamentul de pensionare nu plătesc, prin ce inactivarea generală și hotărârită a fondului se întârzie. Când se va urca la 200.000 fl., se va putea socoti de întemeiat deplin. Față de preoții nemulțumiți și renitenți, cari pot dar' nu vreau să-și plătiască cotisațiile, s'a decis să se iee măsuri disciplinare aspre bisericești, spre a-și plăti restanțele!

Plata asesorilor consistoriali, a oficialilor și canceliștilor, apoi a profesiorilor seminariali, fiind pentru zilele noastre prea mică, și fiind-că guvernul dă din bugetul statului plata la 4 asesori și 4 profesori semi-

nariali, s'a hotărât, să se ceară guvernului să o urce din visteria țerii, de unde li place să spună, că dă acele plăți. Plățile au fost statorite acum 30 de ani. Atunci or fi fost mulțumitoare, dar' azi nu mai. Statul însuși, în decursul acestor vremi, și-a regulat de nou și urcat plățile amplotiaților sei și de 2 ori de atunci; e dar' numai just să o facă și față de aceste posturi.

Sinodul eparchial aradan.

(Raport special.)

(Urmarea ședinței a 6-a).

Comisiunea constată, că consistorul nu are o evidență despre fondurile și fundațiunile parohiale și aume li lipsește o carte principală despre ele. Propune dar' introducerea unei cărți principale a tuturor fondurilor și fundațiunilor din diecesă, și executarea concludului 60/892 și 110/897 pentru mai buna asigurare a fondurilor și fundațiunilor. În acest punct, zice comisiunea, afară de protopopiatul Șiria și B.-Comloș toate sunt neglijente. (De sine înțeles că al Radnei în prima linie. Acest protopop par'că e un fakir. Rap.)

P. S. Sa reflectează relativ la carte că la aceasta i-ar trebui înmulțirea personalului.

A. Hamsea încă se sperie de cartea care are se țină în evidență lumină fondurile diecesane, căci trebuie după d-sa un om numai pentru cartea aceasta.

S. Raicu. Un om harnic face toată cartea într'o zi, ear' dacă tocmai nu va fi harnic o face în 4 zile și pentru aceasta nu trebuie funcționar separat. Chestia e să nu se peardă urma vre-unui fond de prin comune, nefiind controlat din centru.

N. Zigre e de părere ca consistorul să fie îndrumat a se conforma regulamentului nou congressional pentru administrarea averilor bisericești.

St. Antonescu, E. Ungurean și N. Mladin, pledează pentru cartea principală a fondurilor externe parohiale.

La propunerea lui Rotariu se îmbină propunerea comisiunei cu a lui Zigre, că a-decă să se introducă cartea principală și fondurile să se direagă după chibzuiala regulamentului pentru episcopii.

La tipografia diecesană administrată de prof. T. Ceontea, comisiunea constată, că ar fi să fie starca de 43000 fl., dar' administrarea e foarte primitivă, nu există o i-coană clară despre averea tipografiei, inventar nu e, pretensiunile nu sunt asigurate, cambiile ținute acasă la Ceontea, drept ce propune: să se introducă și aici o carte principală și să se deschidă conturi în regulă, pretensiunile neasigurate să se asigureze, ear' imprumuturile să se dea prin documente în regulă făcute.

I. Goldiș. Consistorului aradan să se expedize regulat foaia „Bis. și școala” și fără abonament.

T. Ceontea. Dinsul e numai ajutor nu funcționar regulat și n'are un personal de 12 membri ca „Victoria”, are inventar, pozițiile sunt contate, adevărat că pretensiunile nu sunt asigurate, dar' împință greutăți pentru-că bunăoară un „părinte” i-a cerut chitanță despre 7 fl. pe tipăriturile cumpărate în suma de 3 fl.

A. Hamsea e de nou măhnit pe comisiune și propune să se lase treaba consistorului. Se provoacă la rezultatele cu călindarul, care se tipărește în 12.000 exemplare.

G. Cosma, apropo de călindar atrage atențiunea asupra incorectităților ce se tipăresc acolo. Așa bunăoară d-șra O. Stolojan de 1/2 an a trecut și la altă școală și la altă confesiune, protopopul Meteu a răposat în 1895 și tot sunt luați în condica celor actuali, ear' de altă parte parochia litigantă de M.-Vașarhely este apriori ștearsă dintre comunele noastre.

E. Ungurean. Unde sunt bani acolo trebuie să fie regulă, contabilitate trebuie să se poarte la ori-ce întreprindere mică cu atât mai ales la un capital de 43.000 fl.

I. Raicu e surprins de primitivitatea administrației. Nu e adevărat că ar exista inventar. Sunt numai filere pipăite. Fie-care debitor trebuie să se știe în tot locul; astăzi și măiestrii, fie chiar fauri, poartă cărți cu conturi; și aici nu se știe cine, când, ce a luat sau a dat. Bunăoară s'au făcut 90 procese și evidența lor e, că ce i dat în proces, e pipăit cu cerusă colorată.

N. Zigre merge și mai departe. Dînsul aude de pretensiuni în cambii și în administrația bisericeii nu există cambii. Cine censurează cambiiile? Imprumuturile pe cambii sunt și contra regulamentului nou. Propune, ca comisiunea să țină în suspens cauza, și pe baza regulamentului nou să vină cu o nouă propunere.

Preas. Sa episcopul, ca întemeietorul tipografiei, și-a rezervat dreptul de a administra însuși tipografia. Acum își dă invoirea, ca tipografia să treacă în administrația Consistoriului cu reserva, ca să se administreze ca fond separat, și venitul ei să fie întrebuințat în special numai pentru scopuri culturale.

Pe baza acestor declarațiuni se primește propunerea comisiunei cu îndreptariul, ca devenind în administrația Consistoriului să se administreze conform regulamentului epitropesc.

Protopopul Filip cere pentru protopopi foaia „Biserica și Școala” gratis, fiindcă protopopii sunt sîraci. (Risete.)

Comisiunea recomandă aprobarea și ștergerea sumei de 4838 fl. din pretensiunile diferitelor fonduri, provenite din arîndele sesiunilor, taxe preoțești, alumneale și si-doxie neincassabile. Sinodul primește ștergerea.

Raportul, că nu se poate instala o librărie diecesană, se ia la cunoștință.

Din incidentul, că în manipularea fondurilor ocur imprumuturi reciproce, adecă un fond imprumută pe celălalt, se primește propunerea comisiunei, ca să se sisteze această praxă.

În legătură cu fondul seminarial tasul II și III, despre care nu e raport din Lipova, G. Cosma relevează, că a vizitat internatele și nu'l satisfac stările igienice din acele

seminare. Aceste stări au apoi urmări triste pentru elevi.

A. Hamsa susține, că igiena internatelor e escelentă . . .

N. Oncu: Tasul II și III. (prep. și teologic) se administrează acum în fie-care comună altfel, bunăoară în Arad afară de epitropia parochială epitropul ducea până acum direct la Consistoriu banii, fără a suscepe această socoteală în socoșile parochiale. Din această anomalie rezultă, că în fondul acelor tasuri merg atât de puțini bani, bunăoara din tractul Aradului a încurs, după raport, de tot 280 fl.; la această sumă numai orașul Arad a concurs cu circa 175 fl., să nu fi încurs din atâtea comune bogate mai mult de 100 fl.? Drept-ce propune să fie însărcinat Consistoriul a regula afacerea tasului II și III astfel, ca să fie administrat în cadrele administrațiunei epitropești parochiale și să fie luat în bugetele parochiale.

Propunerea se primește.

Sinodul eparchial din Caransebeș.

(După „Foaia Diecesană”)

(Urmare)

Referentul comisiunei bisericești Dr. George Popoviciu referență asupra raportului gen. pro 1897 al Consistoriului diecesan ca senat bisericesc.

Raportul Consistoriului ca senat bisericesc se ia la cunoștință și se aceluie la protocol.

Se raportează asupra raportului consistoriului diecesan despre pașii întreprinși la înaltul ministeriu comun ces. și reg. de războiu, referitoriu la cercetarea sfintei biserici din partea credincioșilor noștri aflați în serviciul activ militar.

Pașii întreprinși de consistoriul diecesan se iau la plăcută cunoștință.

Se raportează, că măritul congres național bisericesc prin concludul seu Nr. 75 ex 1897 apreiind reprezentațiunea consistoriului diecesan dtdo 7 Iunie 1897 Nr. 2437 B. a încuviințat strămutarea sediului protopresbiterial al tractului Verșet delat Retișor la Verșet.

Se ia spre știință și consistoriul diecesan se însărcinează cu executarea.

Se raportează asupra propunerii Consistoriului diecesan, ca parochia din Retișor să se declare de clasa II.

Propunerea Consistoriului diecesan se primește.

Ședința a III-a.

Deschizându-se ședința la 10 oare a. m. se cetește protocolul ședinței a II. a și se autenticează.

punsăturile banderilelor nu l'au slăbit, ci numai l'au iritat până la extrem.

Matadorul își adună toate puterile, își chiamă în ajutor știința, destoinicia și prezența de spirit, și așteaptă numai momentul, ca să isprăviască iute cu taurul.

Dar' trebuie să procedă conform unor anumite reguli stabilite, numai în o anumită direcțiune îi este permis să împungă, nesmintit trebuie să nimerescă un anumit loc în grumazii animalului, și nu altul, căci altcum și-ar atrage rușine șie-și și artei sale.

Știe, că „întreagă Spania” își îndreaptă ochii spre el și așteaptă acea anumită împunsătură și nu alta,

Într'acestea înflorătorul taur plin pe tot trupul de sânge, de pulbere și spume, încă tot mai aleargă jur împrejur prin arenă. Ori-ce întâlnire cu el e moarte sigură.

Dar' alcadul acum e mulțumit. El a prezis doară, că și fără banderilele de foc se va înfuria taurul. Oh, acesta e un taur minunat, fără părechii!

Si fără să poftiască rău matadorului, chiar și involuntar alcadul așteaptă, ca taurul în proxima clipită, acum chiar, să arunce în aer pe nefericitul. Oh, animalul acesta e șarmabil!

Matadorul atacă, dar' în timp ce-și îm-

Presidiul prezentează mai multe rugări?

Deputatul Ioan Pinciu face următoarea propunerea:

avînd în vedere, că în câteva protopresbiterate din diecesa noastră secta nazarenilor câștigă tot mai mulți adepti în detrimentul și spre slăbirea bisericeii noastre dreptmăritoare;

avînd în vedere, că învățăturile rătăcite deosebitoare de dreapta credință ale acestei secte nu sunt încă bine cunoscute, ear' un rău se poate combate numai cunoscîndu-l bine:

Consistoriul diecesan se însărcinează a esmîte în sinul acestei secte un bărbat apt, ca să studieze învățăturile ei și să le combată printr'un studiu, și apoi să institue misionari, cari mergînd în mijlocul lor să-i converteze.

Se predă comisiunei bisericești.

Comisiunea verificătoare prin raportorul Patriciu Drăgălina referență asupra actelor referitoare la cercetarea ordinară în cauza alegerii de deputat sinodal preoțec în cercul XV Bogșă-montană, ordinară conform concludului sinodal de sub Nr. ex. 1897 și propune că:

„Constatîndu-se pe baza actelor de cercetare, că alegerea a decurs după îndrumările date prin circulariul consistorial referitoriu la alegerile de deputați sinodali clericali, sinodul verifică pe deputatul ales Constantin Păușan. Ce privește purtarea preotului Alexie Popescu în colegiul preoțec precum și în biserica, vătămătoare pentru autoritatea Consistoriului și contrară așezămintelor santei noastre biserici — actele să se transpună Consistoriului diecesan spre competentă afacere.”

Deputatul Dr. Stefan Petroviciu face următoarea contrapropunere: „Constatîndu-se pe baza actelor de cercetare, că la alegere s'au comis iregularități, sinodul nimicește actul alegerii.”

Deputatul Titu Hațieg primește propunerea comisiunei verificătoare, dară face amandamentul, ca cercetarea să se estindă și asupra protopresbiterului Maxim Popoviciu, ca comisariu consistorial pentru conducerea actului alegerii deputatului preoțec.

După desbatere mai îndelungată se pune la vot contrapropunerea deputatului Dr. Stefan Petroviciu, și ea se primește. Căzînd astfel propunerea comisiunei verificătoare, urmează votare asupra amandamentului deputatului Titu Hațieg, carele de asemenea se primește.

Astfel sinodul decide:

Constatîndu-se pe baza actelor de cercetare, că la alegere s'au comis iregularități, sinodul nimicește actul alegerii și însărcinează Consistoriul diecesan, ca să dispună cercetare contra preotului Alexie Po-

pescu și contra protopresbiterului Maxim Popoviciu.

Comisiunea financiară prin raportorul ei Virgil Tomiciu referență asupra raportului general pro 1897 al Consistoriului diecesan ca senat epitropesc.

La propunerea comisiunei:

Sinodul ia la cunoștință raportul general pro 1897 al senatului epitropesc constatîndu-se:

Revisiunea tuturor socoșilor și preliminarilor încurse în număr de 1340, dintre cari 1339 s'au rezolvit, eară o socoată școlară neresolvită.

Creșterea fondurilor și fundațiunilor afătoare sub administrarea Consistoriului, cu suma de 31.588 fl. 15³/₄ cr. v. a.;

Creșterea averilor bisericești cu suma de 157.884 fl. 47 cr.

Consistoriul diecesan se însărcinează și de astădată să stăruiască cu toate mijloacele într'acolo, ca în privința revidării preliminarilor și socoșilor să se satisfacă deciselor din anii 1896 și 1897 Nrii prot 24 și 37.

Raportul general se aceluie la protocol. Acelaș referență asupra bilanțului și inventariului tipografiei și librăriei diecesane pro 1897.

Totdeodată decide, ca pretensiunile restante să se incasseze asupra preliminarului diecesan pe anul 1899, și conform propunerii comisiunei financiare:

Sinodul primește preliminarul cu următoarele modificări, respective întregiri:

1) la speșele pentru susținerea institutului pedagogic, poziția pentru biblioteca profesorilor și alte trebuințe, suma preliminară cu 100 fl. se urcă la 150 fl.;

2) la speșele de administrare ale senatului școlariu sub poziție noauă se induce pe baza concludului sinodal Nr. 71 din 1897 suma de 200 fl., ca ajutoriu anual pentru școala de fete din Logoj;

3) la titlul remunerățiunei catichetilor din Recița-montană se urcă dela 50 fl. la 120 fl.; astfel preliminarul pro 1899 se stabilește cu:

venite	34.878 fl. 84 cr.
speșe	35.236 „ 93 cr.

deci cu un deficit de 258 fl. 09 cr. care deficit are să se acopere din economisări.

(Va urma).

O mică observare la o comparație mare a dlui I. Goldiș.

În ședința 5-a sinodală discutîndu-se asupra cererii corpului profesoral dela seminara diecesan de a i-se sporî leafa, părintele Goldiș ca fost profesor la stat se simte chemat arăta netemeinicia cererii și drept argu-

Greșelile lui îl înfurie. Nu numai el suși, dar' chiar și amicii lui sunt agitate pentru ele. Colo un tîner, aproape celălalt, unul dintre cei mai destoinici banderieri, își acopere fața, ca să nu vadă rușinea celui mai bun matador. Ochiul i-se umplu de lacrimi și pășind spre bariera și clătînd capul trist: *O, la prima spada d'Espagna!* *O, la prima spada d'Espagna!* grăește el. Cum soarele ar fi încetat de a mai lumina ca și cum s'ar întunecat lumea și lui i-și prăpădi vieța.

Nimenea nu-i eartă flasco-ul. Cercul fece de mînie. Mulțimea nu mai fluere și mucește, ci mucuri de țigarete și coji de masboară spre matador. Mulțimea tocmai de pătimașă îl huiduește, cum îl diva mai nainte, dacă i-a făcut ceea-ce aște de la dînsul: eleganta împunsătură.

— Casap! Ucișă! rîsună de pretutindena.

El însuși dă de nou pept cu contrasău, pe care îl urîște din tot sufletul. Matadorul nici că are timp să deie atență strigătelor mulțimei, vieța lui e puștic joc.

(Va urma).

Police Verso

ROMAN

de

Alexej Alexejevits Lugovoi

II.

(Urmare)

Acum a părăsit bariera și cu o sălbatică săritură se repede spre un picador.

Dar' acum vine rîndul la „Espada.”) Liniște profundă domnește în circ și toți așteaptă cu atențiune întâlnirea celor doi contrari. Pentru ambii e vorba de vieță și de mearte,

Natural că taurul va muri. Nici îndoială nu poate fi. . . dar' dacă s'ar întempla altfel?

Matadorul acesta e vestit de agilitatea, curagiul și puterea sa, și nu s'a mai întemplat încă nici odată, ca prin bine îndreptata lui împunsătură să nu fi învins și pe cel mai turbat taur.

De altă parte însă acest taur. . . acesta e înflorător. Pe cât de somnoros a fost la început, pe atât de sălbatec e acum. Im-

*) Espada — spadă, sabiă dreaptă; matadorul încă e numit astfel.

recurge la o comparație inesectă, făcând asemănare între dotajia profesorilor dela stat și între a profesorilor noștri. D-sa în acest chip crede a fi constat, că profesorii noștri sunt mai bine situați, deoarece-și încep cariera cu salariu de 900 fl., până când cei dela stat numai cu 800 fl. Este adevărat, că la stat profesorii provisorii pe timpul de probă au salariu de 800 fl., dar îndată-ce devin definitiv, salariul fundamental e de 1200 fl. și 200 fl. minimalul, eventual după categoria orașelor și mai mult fac banii de cortel. Este aceasta mistificare corectă?

Va să zică dotajia se urcă îndată la 1400 fl., la ce mai vin cuincuenalele. Profesorul nostru însă după aceeași ani de serviciu rămâne tot la 900 fl.; diferența e deci de 500 fl., o sumă bagatelă pentru un om, care e deputat dietal și în același timp și vicariu episcopesc, și apoi mai e și călugăr și va mai fi având și pensie dela stat, ca fost profesor; dar pentru un sorman profesor cu familie, este foarte considerabilă. Cuincuenalele sunt și la noi, ca la stat, dar pentru aceea diferența dintre salariul profesorilor noștri și al celor dela stat nu înțețează nici-odată.

Și încă ceva de încheiere. Preas. Episcop a justificat instituirea părintelui Ciora de catichet cu aceea, că a propus pe profesori dar guvernul nu i-a acceptat. Am vrea să știm pe care profesor l'a propus consistoriul de la reiciat guvernul? deoarece-și însuși profesorii nu știu nimic de aceasta onoare ce i-a ajuns. Altfel părintele Vătan e acceptat deja la școlile civile etc. unde are 6—8 ore la săptămână și e unul dintre cei mai inteligenți preoți de ai noștri. Dinsul face acele catechisări pentru o retribuție de 35 fl. la an, și părintele Ciora ia 200 fl. pentru o oră la săptămână. Ce taină este aceasta?

Din Bihor.

Cu mare dor și sete am așteptat cu toți, ca ținutul nostru falnic oarecând, să se deștepte, și să facă lucruri demne de 1/4 milion de suflete românești, cari se află aici în Bihor. Spiritul diabolic, care întotdeauna a căutat să arunce embriomul certelor neînțelegerilor, separatismului între frații de un sânge și de o limbă, a fost cauza principală a tuturor relelor și a letargiei în care am stat până-acuma, urmele cărora, dureri, se simt și astăzi în așa măsură, încât a tămăia și pe mai departe aceste, ar fi egal pentru noi nenorocirii Bihoreni cu sinuciderea națională.

Precum a pățit-o poporul evreu când umbla prin pustie, așa și noi, a trebuit să pearăm un genunchiu de oameni, ca urmașii să se așeze pe pământul făgăduinței. Abia acum în oara a 11-a ne-am văzut siliiți a pune temelii la o instituție epocală cum are să fie noul institut de bani „Bihoreana” și iată, că precum toate lucrurile au vrăjmași, așa și lucrul nostru este atacat de oameni, cari nedesmetecindu-se de duchul cel rău, din adins caută lucrurile cari despartesc pe oameni unii de alții, aleargă după divergențe, dar nu caută acele cari ne-ar putea aduna pe toți la un loc, făcându-ne să uităm lucrurile triste din trecut și începând lucruri bune și folositoare pentru viitor.

Laudă oamenilor de bine, cari au semnat acții la noul institut, laudă tuturor, cari n-au întârziat a aduce această jertfă fraților Bihoreni. Dacă era încredințată aceasta afacere numai Bihorenilor, lucrul rămânea baltă, pentru-că noi suntem ca mușunoiul, nu ne place lumina, dar ne place să clevețim în ascuns. Obiceiu de babă, și nedemn de oameni serioși. E o rușine pentru Bihorul nostru, că nu s'a înființat înainte cu zece de ani o bancă la Oradea, dar' causele nu le scrutez. Dacă n'am făcut în trecut, cel puțin acum să facem. Este frumos dela toți aceia, cari au înțeles glasul nostru. Cu ajutorul lor este fapt, că acțiunii s'au subscris cu un număr însemnat peste numărul plănuț.

Suntem în pragul adunării generale. Numai scârbă să nu se facă. Este plănuț însă de vreo 4—5 oameni, cari dinadins caută certele, neînțelegerile, ca să se pună la sfadă, să zădărnicească un lucru mare și nobil, cum este banca plănuț.

Precum însă am apelat la subscierea de acțiuni la sprijinul binevoitor al oamenilor de bine, astfel atragem atențiunea acționarilor să se ferească dn comploturi cari de sigur n'au scop nobil. Deocamdată nu amintesc nume, dar' la cas binevenit pe baza datelor pozitive voi ieși la iveală cu toate metehnele lor. Adecă au de scop să ademenească pe publicul care nu cunoaște împrejurările locale, să i încredințeze cu plenipotențe de a vota. Și oare în lucruri bune? De fel nu! Ure personale, acest condamnabil păcat este motorul principal. Egoismul scârnăv, ambițiunea proastă de a face să nu succedă un lucru bun, din cauza, că altul l'a propus.

Iată păcatele, slăbiciunile, cari trebuiesc sbicuite, dar' nu alimentate.

Vom mai reveni!

Un român.

1848.

Din cauza imbulzirei de material am fost nevoiți să întrerupem firul croniceii anului 1848, pe care-l reluăm acum de nou.

19 Aprilie.

Pesta.

Mare adunare poporală, în care elementele neastâmpărate pretindeau, ca proprietarii de case să renunțe la chiria pe pătratrul de an următoriu. După adunare demonstrațiuni și revoltă; senatul orașeneac destituit și alungat. Noaptea formidabil șarivari tuturor membrilor senatului.

21 Aprilie.

Blaj.

Episcopul Leményi, în conțelegere cu consistoriul din Sibiu, convoacă la adunarea din 3/15 Maiu pe „protopopi și unii barbați pricepuți”.

Agram.

Baronul Sellachich a sosit aici începându-și imediat funcțiunea de Ban al Croației. Primul act oficial i-a fost, că a citat la Agram pe toți antistii comunali spre a le da îndrumările de lipsă. Cel-ce nu se vor supune ordinelor lui, vor fi tractați ca rebeli. Vice-comitetul din Agram i-a demandat să institue numai decât tribunal statarial.

Madrid.

Schinteia revoluțiunii a ajuns și în capitala Spaniei și a și aprins. De astă-dată a succes suprimarea revoltei, dar' spiritele sunt agitate; focul arde sub spuză.

Pesta.

Mai mulți cetățeni au dat petițiune la ministrul-president, ca Jidani să nu fie primiți în garda națională, ear' cei provăzuți deja cu arme să fie desarmați; mai departe, ca Jidani cari dela 1838 încoaci s'au stabilit în Pesta eludând dispozițiunile legii, să fie capulsați din oraș.

Ministrul-president a răspuns, că în privința împlinirii datorințelor nu se poate face deosebire nici de clase sociale, nici de religiune, totuși considerând stările agitate din Pesta, dispensează pe Jidani de la serviciul de gardisti naționali.

NOUȚĂȚI

Arad, 3 Mai n. 1898.

Congregația comitatului Arad. Eri s'a ținut congregațiunea comitatului Arad, în care de interes pentru Români s'au pertractat numai două obiecte. Afacerea transcrierii unui pământ folosit de biserica din Curtici de 70 de ani neîntrerupt, fără-ca taica Moise să se fi îngrijit de transcriere la timpul seu, și propunerea părintelui Leucuța, ca speșele cultului să fie

incassate de organele administrative politice împreună cu speșele comunale.

La primul obiect au vorbit dintre Români prezenți Grig. Mladin, Dr. I. Suciu și V. Mangra, pledând pentru aprobarea hotărârii comitetului comunal, ca acest pământ să fie transcris pe numele bisericeii. Congregația însă a nimicit concludul comitetului comunal.

Al doilea obiect, propunerea părintelui Leucuța, încă a avut aceeași soartă. De și părintele Leucuța a vorbit unguerește și de și „Ungurii l'au ascultat cu plăcere”, totuși părintele nu și-a ajuns scopul dorit.

Propunerea s'a respins.

Eată deci o învățătură pentru părintele Leucuța, că nimic nu folosește vorba unguerească „ascultată cu plăcere”, — când o să se facă și Românilor ceva serviciu din partea puternicilor comitatului.

Bancă unguerească în Ilia. Cassa de păstrare aradană „Aradi polgari takarekpenztar” a hotărât să înființeze în Ilia o bancă-filială cu un capital de 100.000 de coroane. Intre membrii fundatori ai acestei bance, care vre să „fericească” pe românii din ținutul Iliei, figurează și protopresbiterul Avram Păcurariu. (!)

Duminecă s'a ținut în Ilia o conferință prealabilă în privința constituirei, la care conferință au luat parte următorii români: Dumitru Lăcătuș, F. Dragomir, G. Stoica, F. Muntean, Al. Leșnican, toți notari comunali ori cercuali, dintre cari unii poartă officii de onoare bisericesti. Astfeliu Lăcătuș, Dragomir, Leșnican erau odinioară deputați sinodali, și poate și acuma sunt. Dar' despre acestia în cele din urmă nici că ne-am mira așa tare, că au intrat în companie cu cei cari vor să facă bancă unguerească între români, căci notari fiind au să asculte de porunca pretorului Höhn Károly, care încă figurează între fundatori; ne mirăm însă și în scandalisăm de protopresbiterul gr. or. Avram Păcurariu, că nu s'a rușinat de lume a intra și dinsul în șirul fundatorilor unei bance cu tendențe de maghiarisare.

Esundări și rupere de nori. În comunele Jabuca și Mesiciu din cercul Verșetului s'a întemplat alaltăseară o puternică rupere de nori, în urma căreia apele au eșit din alvie înecând întregile comune. Locuitorii și-au căutat scăpare pe coperișurile caselor și prin arbori. Câteva case s'au prăbușit, multe mai mititele au fost duse de apă. Pagubele sunt foarte mari.

Grindină în Siria. Abia o săptămână-două e de când Siria fu cercetată de vremuri tari, cauzând mari pagube economilor și acum de nou avu să îndure viscol și grindină. Alaltăseri s'a lăsat asupra comunei un viscol teribil împreună cu grindină, care în două rânduri a căzut asupra comunei. Într'amiazi grindina era aproape cât nucile, ear după amiazi cam cătră patru oare a căzut în petricele mai mărunte, durând 5—6 minute. Pagubele sunt mari mai ales în vii.

Tempești și vremuri grele. Aproape de pretutindena vin știri despre tempești împreunate cu grindină, pe urma cărora nu rămâne de cât pustietate și desperare pentru bieții economi. Astfeliu pre lângă acelea, despre cari am raportat până acum, și raportăm și azi la alt loc, trebuie să mai dăm știri și despre tempeștea din Zerind și Mișca, unde o grozavă furtună cu ghiță a nimicit toate sămănăturile, luând economilor ori-ce speranță de ceva recoltă în estan. — Tot asemenea furtună a devastat și pe hotarul comunei Chișineu. — Din Făgăraș (Transilvania) încă se serie, că în săptămâna trecută s'a lăsat asupra hotarului grindină în mărimea oușlor de porumb și în cantitate atât de mare, în cât a format straturi de o urmă de groase. Intreagă recoltă e deja nimicită total.

Telefon între Budapesta și Constantinopol. După cum susțin a ști ziarele din Budapesta, guvernul are de gând, ca în conțelegere cu guvernul român să estindă rețeaua telefonică de stat până la București, ear mai târziu, în conțelegere cu guvernul Turciei, până la Constantinopol. Astfel se va da posibilitatea de a conversa de aici din Ungaria cu prietini și cunoscuți din București și chiar și din Constantinopol.

Măncat de porci. În comuna sârbească Ledința s'a întemplat în sărbătorile Paștilor un cas de tot înfiorătoriu. Era în comună un cerșitoriu cu numele Ivan Igro, care nu avea locuință, ci se adăpotea în grajdurile casei comunale. Astfeliu și în seara zilei de Paști s'a dus să se culce în cotețul de lângă grajdii, dar' din nenorocire ușa ce coresponde între grajdii și coteț, în seara aceea rămăsese deschisă. În grajdii era închis un puternic vier aproape sêlbatec. Acesta presto noapte a intrat în cămăruța unde dormia cerșitoriu și i-a sfâșiat pânțele, începând a i-le mânca. În același grajdii, în alt despărțământ era și taurul comunei, care simțind miros de sânge a început a se boncăi și a se sbate de păreții grajdului. La aceste boncăituri păzitorii de noapte au intrat să vadă ce e pricina. Un spectacol înfiorătoriu li-s'a prezentat. Vierul încă și atunci mușca și mânca din trupul nefericitului cerșitoriu, care era deja mort.

AVIS!

Am onoare a face cunoscut On. public român, că cu 1 Maiu a. c. imi strămut locuința și cancelaria în casa proprie, strada Fabian Nr. 7. (Casa fostului avocat Tarjányi Vilmos).

Dr. STEFAN C. POP,
advocat.

ULTIME ȘTIRI

Resbel.

Prima ciocnire serioasă, ba putem zice gravă între flotele celor Indușmăniți s'a întemplat în Oceanul-Pacific, Dumineca trecută în jurul arhipelagului Filipinelor, precum l'am descris în numărul nostru de Dumineca trecută. Din telegramele sosite din diferite locuri reiese, că Spaniolii au suferit mari înfrângeri, deși unele telegrame madridane, mai ales cele trimise la început vorbesc contrariu. Cele pornite mai târziu însă recunosc nenorocirea.

Eacă ce spun depeșile:

Londra, 2 Maiu.

Lângă insulele Filipinelor s'a întemplat lupta navală, în care Americani ar fi pierdut 2 corăbii și 500 oameni; flota americană însă a nimicit o parte a escadrei spaniole, perind 2000 marinari.

Madrid, 2 Maiu.

După o telegramă sosită târziu noaptea, pierderea Spaniolilor în lupta navală de Duminecă pe la miezul nopții, de lângă Manila, e enormă. Intreaga escadră a fost cu desevîșire nimicită. Din cauza aceasta în Spania domnește mare mâhnire; au izbucnit turburări.

Madrid 2 Maiu.

Ziarele au eșit încadrate cu negru. Articolele lor scot la iveală vitejia marinarilor, dar' constată enorma pierdere.

Madrid, 2 Maiu.

Lângă Manila s'a întemplat și o a doua luptă navală. Escadra americană a suferit mare pierdere.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.
Redactor responsabil: Ioan Russu Șiriano.

Mulțămită publică.

Cu ocaziunea producțiunii teatrale aranjată de tinerimea școlară gr.-or. română din comuna Șipet în 15/27 Februarie a. e. pentru procurarea încălțămintelor și cărților de învățământ la școlarii săraci de la școlile noastre gr.-or. rom. au suprasolvit următorii domni:

Ilustra familie de Mocsonyi 7. fl. 50 cr. Familia Vincențiu Babeș 5 fl. 50 cr. Ilie Trăilă, avocat, Oravița 1 fl. Silviu Colojoară, preot gr. or. în Sculea 1 fl. 4) cr. George Vinovat, comerciant în Șipet 1 fl. Otto Țeranu, Șipet 40 cr. Adolf Billich, notariu comunal în Șipet 80 cr. Bilich Arpad, Șipet 80 cr. Ales. Weisz, arendator de pământ în Sculea 1 fl. Iritz Pál, comerciant în Végvár 80 cr. Löbl Ede, ispan 90 cr. Steiner Sándor, comerciant în Șipet 1 fl. 80 cr. Vladimir Viravat, 50 cr. Dr. Fichter E. medic com. 80 cr.

Venitul brut 50 fl. 50 cr. Spese 21 fl. 97 cr. deci rezultă un venit curat de 28 fl. 53 cr.

Aducând aceasta în publicitate, primească ilustra familie de Mocsonyi și toți P. st. domni, cari au contribuit, profunda mulțumită.

În numele tinerimei școlare gr.-or. rom.:

Nicolae Stoia,
paroch gr.-or. rom. presid. com. parochial

Toma Corumb,
epitrop bisericesc jude comunal.

Bibliografie.

„Biblioteca Noastră“ de sub direcțiunea dlui Enea Hodoș profesor în Caransebeș apare în fie care lună.

Numerele apărute până acum sunt: Nr. 1. S. Secula, „Realități și Visări“, novelete. — Nr. 2. Iosif Bălan, „Iancu de Hunyad“, cerc. istorică. — Nr. 3. și 4. G. Coșbuc, „Versuri și Proză“. — Nr. 5. Gr. Alexandrescu, „Fabule alese“. — Nr. 6. N. Macovișteanu, „Dela Sate“, piesă teatrală. — Nr. 7. Zotti Hodoș, „Intocmai!“ comedie.

„Istoria universală“ pentru școlile secundare de Vasile Goldiș, profesor. Volumul III. *Evul nou*. Editura librăriei Nicolae I. Ciureu, Brașov. 1897.

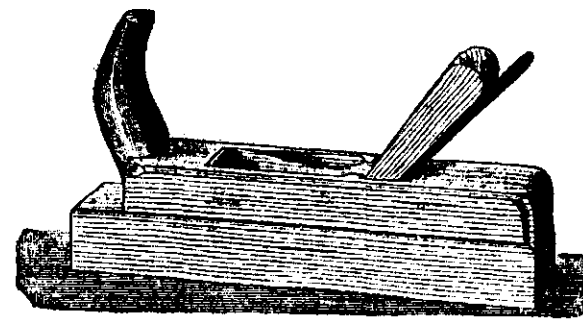
„Manual de Theologia Morală“ de Dr. Athanasie Mironescu Craioveanu, profesor la universitatea din București. Tipografia „Cărților bisericești“.

„Treizeci de ani de domnie ai Regelui Carol I.“ Cuvântări și acte. Vol. I. 1866—1880. Volumul I. 1881—1896. Edițiunea Academiei Române. București 1897.

„Gramatica Română“ pentru învățământul secundar de Ioan Petran, profesor. Partea II. Sintaxa. Arad. Editura autorului. Se poate căpăta și la administrația „Tribuna Poporului.“

„Abecedar ilustrat“ compus pe baza principiilor pedagogice moderne de învățătorii: Iosif Moldovan, Nic. Ștefu, Iuliu Groșoreun, Nic. Boscaiu și Petru Vancu. Prețul unui exemplar 20 cr. A se cere la administrațiunea „Trib. Pop.“

Poesii de Aurel Ciato. Un elegant volum de peste 100 pagini, cuprinzând 40 de poesii dragălașe stăt prin gândirile, cât și forma în care sunt turnate.

CARL F. JICKELI

(165) 2—10

SIBIU

trimite la cerere gratis și franco bogatul seu

PREȚ-CURRENT

(lista de prețuri) ilustrat și în limba română, asupra tuturor sculelor (unelte) de lucrări de lemn, pentru măsari și sculptori.

DESCHIDERE

DE

A TELIER

în

Piața Tököli Nr. 8.

pentru

croitorie de vestminte bărbătești, care se va efectua după cea mai nouă metodă

și cu

Prețuri moderate.

Rog onoratul public pentru sprijinul binevoitor, asigurând că imi voi da toată silința a satisface cerințelor cu cea mai mare acurateță și promptitudine.

Cu toată stima.

Nicolau Iosif.

(148) 14—

„Cassa de păstrare în Mercurea“

societate pe acții.

Primește depuneri spre fructificare sub următoarele condițiuni:

1. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 30 zile cu 5%.
2. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 3 (trei) luni cu 5 1/2%.
3. Depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere cu 6%.

Permițând starea cassei, depunerile se resplătesc îndată și fără anunțare.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut Regulamentul special pentru depuneri, la cerere se trimite ori-și-cui gratuit.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face prin postă și se rezolvă cu reîntoarcerea ei.

DIRECȚIUNEA

„Casei de păstrare în Mercurea“

13—

SOCIETATE PE ACȚII

121